

EUROOPAN KOMISSIO

**SUUNTAVIIVAT RAKENNERAHASTOJEN JA KOHEESIORAHASTON YHTEISRAHOITAMIIN
MENOIHIN LIITTYVIEN KUSTANNUSTEN RAHOITUSOIKAISUJEN MÄÄRÄÄMISEKSI JULKISIA
HANKINTOJA KOSKEVIEN SÄÄNTÖJEN NOUDATTAMATTA JÄTTÄMISEN VUOKSI**

Tämän muistion tarkoituksena on vahvistaa ne suuntaviivat, joilla määritetään rahoitusoikaisut, joita sovelletaan havaittuihin väärinkäytöksiin rakennerahastojen ja koheesiorahaston yhteisrahoittamia julkisia hankintoja koskevaa yhteisön säännöstöä sovellettaessa ohjelmakausina 2000–2006 ja 2007–2013.

Kun komission yksiköt havaitsevat tarkastuksia tehdessään kyseisiä väärinkäytöksiä, niiden on määriteltävä sovellettavan rahoitusoikaisun määrä. Jos jäsenvaltio ei suostu komission ehdottaman oikaisun jälkeen suorittamaan oikaisua itse asetuksen (EY) N:o 1260/1999 39 artiklan 1 kohdan tai asetuksen (EY) N:o 1083/2006 98 artiklan mukaisesti, oikaisu suoritetaan komission tekemällä päätöksellä asetuksen (EY) N:o 1260/1999 39 artiklan 3 kohdan tai asetuksen (EY) N:o 1083/2006 99 artiklan perusteella. Näiden suuntaviivojen tarkoituksena on auttaa komission yksiköitä varmistamaan, että väärinkäytöksiä käsitellään yhdenmukaisesti.

Jäsenvaltioiden valvontaviranomaiset voivat myös paljastaa samantyyppisiä väärinkäytöksiä omilla valvontatoimillaan. Silloin niiden velvollisuutena on suorittaa tarpeelliset oikaisut asetuksen (EY) N:o 1260/1999 39 artiklan 1 kohdan tai asetuksen (EY) N:o 1083/2006 98 artiklan mukaisesti.

On suositeltavaa, että jäsenvaltioiden vastuuviranomaiset noudattavat samoja perusteita ja asteikkoja oikaistessaan yksiköidensä havaitsemia väärinkäytöksiä niissä tarkastuksissa, joista säädetään asetuksen (EY) N:o 438/2001 4 ja 10 artiklassa ja asetuksen (EY) N:o 1083/2006 60 artiklan b kohdassa ja 62 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa sekä muuntotyypisissä tarkastuksissa, sanotun kuitenkaan estämättä rajoittavampien toimenpiteiden soveltamista.

Liitteenä olevaan taulukkoon on kirjattu useimmin havaitut tapaukset. Muut tapaukset, jotka eivät ole taulukossa, käsitellään samojen periaatteiden mukaisesti. Rahamääriä ja asteikkoja vahvistettaessa on otettu huomioon asiaa koskevat yhteisön säännökset ja rahoitusoikaisuja koskevat menettelyasiakirjat ja erityisesti seuraavat säännökset:

Yhteisön direktiivit, jotka koskevat seuraavia julkisia hankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamista:

92/50/ETY – julkiset palveluhankinnat,

93/36/ETY – julkiset tavaranhankinnat,

93/37/ETY – julkiset rakennusurakat,

93/38/ETY – vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja viestinnän alan julkiset hankinnat,

98/4/EY direktiivin 93/38/ETY muuttamisesta,

97/52/EY direktiivien 92/50/ETY, 93/36/ETY ja 93/37/ETY muuttamisesta,

92/13/ETY – vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alan yksiköiden hankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen muutoksenhakumenettelyt,

89/665/ETY – julkisia tavaranhankintoja ja rakennusurakoita koskeviin sopimukseen liittyvät muutoksenhakumenettelyt,

2004/17/ETY – vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelualan julkiset hankinnat,

2004/18/ETY – julkiset rakennusurakat sekä julkiset tavara- ja palveluhankinnat,

2005/51/EY julkisia hankintoja koskevien direktiivin 2004/17/EY liitteen XX ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/18/EY liitteen VIII muuttamisesta,

vakiolomakkeiden käytöstä hankintailmoituksissa 13 päivänä syyskuuta 2001 annettu komission direktiivi 2001/78/EY

ja lisäksi

komission asetus (EY) N:o 1564/2005, annettu 7 päivänä syyskuuta 2005, vakiolomakkeitten vahvistamisesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2004/17/EY ja 2004/18/EY mukaisesti julkisiin hankintamenettelyihin liittyvien ilmoitusten julkaisemista varten,

päätös 2005/15/EY, vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjen yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/17/EY 30 artiklassa säädetyn menettelyn soveltamissäännöistä,

EY:n perustamissopimuksen säännöt ja periaatteet, erityisesti: tavaroiden vapaa liikkuvuus (EY:n perustamissopimuksen 28 artikla), sijoittautumisosoikeus (EY:n perustamissopimuksen 43 artikla), palvelujen tarjoamisen vapaus (EY:n perustamissopimuksen 49 artikla), syrjimättömyys, yhtäläinen kohtelu, avoimuus, suhteellisuus ja vastavuoroinen tunnustaminen.

Asetuksen (EY) N:o 1260/1999 12 artiklan mukaan rahastoista rahoitettavien toimien on oltava perustamissopimuksen määräysten ja sen nojalla annettujen säädösten sekä yhteisön politiikkojen, mukaan lukien julkisia hankintoja koskevien sääntöjen, mukaista. Vastaavat ohjelmakautta 2007–2013 koskevat säännökset löytyvät asetuksen (EY) N:o 1083/2006 9 artiklan 2 ja 5 kohdasta.

Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95 1 artiklan 2 kohdan mukaan:

”Väärinkäytösten¹ tunnusmerkit toteuttaa jokainen yhteisön oikeuden säännöksen tai määräyksen rikkominen, joka johtuu taloudellisen toimijan teosta tai laiminlyönnistä ja jonka tuloksena on tai

¹ On huomattava, että väärinkäytöksen määritelmä, joka on rakennepolitiikan alan oikeudellisen selkeyden vuoksi muutettuna lainattu asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95 1 artiklan 2 kohdasta, on annettu rakennepolitiikan rahoituksen epäsäännönmukaisuuksista ja aiheettomasti maksettujen summien takaisinperinnästä sekä tätä alaa koskevan tiedotusjärjestelmän perustamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 1681/94 muuttamisesta 12 päivänä joulukuuta 2005 annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 2035/2005.

voisi olla vahinko yhteisöjen yleiselle talousarviolle tai yhteisöjen hoidossa oleville talousarvioille, joko suoraan yhteisöjen puolesta kannettujen omien varojen vähenemisen tai lakkaamisen taikka perusteettoman menon takia.”

Rakennerahastojen osalta asetuksen (EY) N:o 1260/99 39 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ”jäsenvaltion on tehtävä varainhoitoa koskevat oikaisut, jotka liittyvät yksittäiseen tai järjestelmälliseen väärinkäyttöön”, joka on havaittu. ”Oikaisut koskevat yhteisön rahoitusosuuden peruuttamista kokonaan tai osittain.” Vastaavat ohjelmakautta 2007–2013 koskevat säännökset löytyvät asetuksen (EY) N:o 1083/2006 98 artiklan 2 kohdasta. Mainitun 39 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaan, jollei jäsenvaltio suorita itse tarpeellisia rahoitusoikaisuja, komissio voi päättää tehdä vaadittavat varainhoitoa koskevat oikaisut peruuttamalla kyseiselle tukitoimelle tulevan rahaston osuuden kokonaisuudessaan tai osittain. Vahvistaessaan oikaisun määrän komissio ottaa suhteellisuusperiaatteen mukaisesti huomioon väärinkäytöksen tai muutoksen luonteen sekä jäsenvaltioiden hallinto- tai valvontajärjestelmissä havaittujen puutteiden laajuuden ja taloudelliset vaikutukset. Vastaavat ohjelmakautta 2007–2013 koskevat säännökset löytyvät asetuksen (EY) N:o 1083/2006 99 artiklasta.

Asetuksen (EY) N:o 448/2001 4 artiklan mukaan:

”1. Päätettäessä yksittäisiin tai järjestelmällisiin väärinkäyttöihin liittyvästä, asetuksen (EY) N:o 1260/1999 39 artiklan 3 kohdan mukaisten komission suorittamien oikaisujen määrästä oikaisujen määrä arvioidaan, jos se on mahdollista ja toteutettavissa, yksittäisten tosineistojen perusteella, suhteellisuusperiaate huomioon ottaen saman suuruisina kuin rakennerahastoista väärin perustein korvatut menot.

2. Jos sääntöjenvastaisuuden taloudellisten vaikutusten täsmällinen määrittely ei ole mahdollista tai jos olisi kohtuutonta peruuttaa kyseiset menot kokonaan, minkä vuoksi komissio määrittää korjauksen ekstrapolaation tai kiinteän määrän perusteella, menetellään seuraavasti:

a) kun kyseessä on ekstrapolaatio, käytetään edustavaa otosta suoritteita, joilla on samankaltaiset ominaisuudet;

b) kiinteän määrän tapauksessa se arvioi sääntöjen rikkomisen oleellisuuden sekä todetun väärinkäytöksen laajuuden ja taloudelliset seuraukset.”

Vastaavat säännökset on annettu koheesiorahastolle ohjelmakautta 2000–2006 varten (katso asetuksen (EY) N:o 1164/94 liitteessä II olevan H artiklan 2 kohta) ja asetuksen (EY) N:o 1083/2006 99 artiklassa rakennerahastoille ja koheesiorahastolle ohjelmakautta 2007–2013 varten.

Suuntaviivat komission yksiköiden soveltamista periaatteista, perusteista ja ohjeellisista asteikoista asetuksen (EY) N:o 1260/1999 39 artiklan 3 kohdan mukaisten rahoitusoikaisujen määräämiseksi on annettu komission päätöksessä K(2001) 476.

Koheesiorahastoa varten on vahvistettu vastaavat periaatteet komission päätöksellä K(2002) 2871.

Näiden periaatteiden mukaisesti:

”Rahoitusoikaisujen tarkoituksena on palauttaa tilanne, jossa kaikki rakennerahastoista korvattaviksi ilmoitetut menot ovat sovellettavien kansallisten ja EU:n sääntöjen mukaisia.”

”Rahoitusoikaisu on määrättävä mahdollisuuksien mukaan yksittäisiin tapauksiin liittyvän todistusaineiston perusteella, ja se on oltava saman suuruinen kuin rahastoista väärin perustein

korvatut menot. Yksittäisiä toimia koskevat täsmälliset oikaisut eivät kuitenkaan aina ole mahdollista tai toteutettavissa, tai on kohtuutonta peruuttaa yksittäisestä toimesta syntyneiden menojen korvaukset kokonaan. Näissä tapauksissa komission on määrättävä oikaisut ekstrapolaation perusteella tai kiinteämääräisesti.”

Edelleen näiden suuntaviivojen mukaisesti:

”Kun rahoitusoikaisuja ei voida liian monen siihen vaikuttavan muuttujan tai sen hajanaisuuden vuoksi voida arvioida täsmällisesti, olisi kohtuutonta peruuttaa tuki kokonaan.”

”Kiinteämääräiset oikaisut määritetään yksittäisen rikkomisen vakavuuden sekä väärinkäytöksen taloudellisten vaikutusten perusteella.”

Liitteenä olevassa taulukossa määritellyt rahoitusoikaisujen rahamääriä ja asteikkoja sovelletaan yksittäisissä väärinkäytöksissä, kun on havaittu, että julkisia hankintoja koskevia sääntöjä on rikottu. Jos havaitaan järjestelmää koskevia tai toistuvia väärinkäytöksiä julkisia hankintoja koskevia sääntöjä sovellettaessa, kiinteämääräistä tai ekstrapolaatioon perustuvaa oikaisua (asetuksen 448/2001 4 artiklassa tai asetuksen (EY) N:o 1083/2006 99 artiklassa tarkoitettussa merkityksessä) voidaan soveltaa kaikkiin toimiin ja/tai ohjelmiin, joissa on väärinkäytöksiä.

Liitteenä olevassa taulukossa määritellyjen rahoitusoikaisujen rahamääriä ja asteikkoja voidaan korottaa, jos sääntöjenvastaisia maksupyyntöjä on esitetty komissiolle sen päivän jälkeen, jolloin komissio oli nimenomaisesti ilmoittanut jäsenvaltiolle perustamissopimuksen 226 artiklan mukaisella perustellulla lausunnolla julkisia hankintoja koskevien säännösten rikkomisesta.

1. JULKISIA HANKINTOJA KOSKEVIEN YHTEISÖN DIREKTIIVIEN MUKAISESTI TEHDYT SOPIMUKSET

N:o	Väärinkäytös		Suositeltu oikaisu (Huom. N:o 1)
1	Menettelyn rikkominen ilmoittamisen osalta	Sopimus on tehty noudattamatta julkisia hankintoja koskevien yhteisön direktiivien ilmoittamista koskevia säännöksiä lukuun ottamatta jäljempänä 2 kohdassa tarkoitettuja tapauksia. Kyseessä on ilmeinen yhteisön yhteisrahoituksen edellytyksen rikkominen.	100 prosenttia väärin perustein tehdyn sopimuksen rahamäärästä.
2	Menettelyn rikkominen ilmoittamisen osalta	Sopimus on tehty noudattamatta julkisia hankintoja koskevien yhteisön direktiivien ilmoittamista koskevia säännöksiä, mutta se on saanut riittävästi julkisuutta, jotta toisen jäsenvaltion alueella olevat talouden toimijat ovat voineet päästä kyseiseen menettelyyn.	25 prosenttia väärin perustein tehdyn sopimuksen rahamäärästä.
3	Sopimusten tekeminen kilpailuttamatta niitä ilman, että olisi olemassa ennalta arvaamattomista syistä johtuva äärimmäinen kiire, taikka rakennusurakoiden tai lisäpalvelujen osalta ilman, että olisi olemassa ennalta	Pääsopimus on tehty noudattaen julkisia hankintoja koskevia yhteisön direktiivejä, minkä jälkeen on tehty yksi tai useampia liitännäisiä sopimuksia (kirjallisessa tai muussa muodossa) ilman, että julkisia hankintoja koskevien direktiivien säännöksiä olisi noudatettu , erityisesti niitä säännöksiä, joissa on kyse neuvottelumenettelyn käyttämisestä julkaisematta etukäteen hankintailmoitusta ilman, että olisi olemassa ennalta arvaamattomista syistä johtuva äärimmäinen kiire, taikka tavarahankinta- rakennusurakka- tai lisäpalvelusopimuksesta	100 prosenttia väärin perustein tehtyjen sopimusten rahamäärästä. Jos julkisia hankintoja koskevien direktiivien säännöksiä noudattamatta tehtyjen liitännäisten sopimusten (kirjallisessa tai muussa muodossa tehtyjen)

	<p>arvaamattomia syitä, taikka tavarahankintojen osalta</p> <p>(Huom. N:o 2)</p>		<p>kokonaisuus ei ylitä direktiiveissä määriteltyjä kynnysarvoja eikä 50 prosenttia pääsopimuksen määrästä, oikaisun määrä voidaan alentaa 25 prosenttiin.</p>
4	<p>Direktiiveissä asetetut rajat ylittävät rakennusurakat tai lisäpalvelut ennalta arvaamattomissa olosuhteissa</p> <p>(Huom. N:o 2)</p>	<p>Pääsopimus on tehty noudattaen yhteisön direktiivien säännöksiä, mutta sen jälkeen on tehty yksi tai useampia liitännäisiä sopimuksia, joiden arvo ylittää yli 50 prosentilla alkuperäisen sopimuksen arvon.</p> <p>Itse lisäurakoita ei pidetä eri rakennusurakoina direktiivin 93/37 1 artiklan c kohdassa tai direktiivin 2004/18 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tai b alakohdassa tarkoitettulla tavalla tai eri palveluina direktiivin 92/50 1 artiklan a kohdassa tai direktiivin 2004/18 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tai d alakohdassa tarkoitettulla tavalla.</p> <p>Jos rakennusurakat tai lisäpalvelut ylittävät direktiiveissä asetetut kynnysarvot ja niitä pidetään erillisinä rakennusurakoina tai palveluina, on otettava huomioon kokonaisuutena tarkastellun rakennusurakan tai lisäpalvelujen kokonaisarvo sovellettaessa julkisia hankintoja koskevia direktiivejä.</p> <p>Jos rakennusurakoita tai lisäpalveluja pidetään direktiivien kynnysarvot ylittävinä erillisinä rakennusurakoina tai palveluina, sovelletaan edellä olevaa 1 kohtaa.</p> <p>Jos rakennusurakoita tai lisäpalveluja pidetään erillisinä rakennusurakoina tai palveluina, mutta ne eivät ylitä direktiivien kynnysarvoja, sovelletaan jäljempänä olevaa 21 kohtaa.</p>	<p>100 prosenttia siitä rahamäärästä, joka ylittää 50 prosentilla alkuperäisen sopimuksen.</p>

5	Tarjouseritelmässä tai hankintailmoituksessa ei mainita valinta- ja myöntämisperusteita	Sopimus on tehty noudattaen ilmoittamista koskevia yhteisön julkisten hankintojen direktiivien säännöksiä, mutta tarjouseritelmässä tai hankintailmoituksessa ei mainita kaikkia valinta- ja/tai myöntämisperusteita tai niitä ei kuvailla riittävän tarkasti.	25 prosenttia sopimuksen rahamäärästä. Rahamäärää voidaan alentaa 10 tai 5 prosenttia rikkomisen vakavuudesta riippuen.
6	Laittomien myöntämisperusteiden soveltaminen	Sopimus on tehty laittomia myöntämisperusteita soveltaen. (Näitä voivat olla esimerkiksi valintaperusteen käyttäminen sopimusta tehtäessä, hankintaviranomaisen hankintailmoituksessa tai tarjouseritelmässä vahvistamia perusteita ei noudateta tai myöntämisperusteita sovelletaan väärin ja/tai syrjivästi).	25 prosenttia sopimuksen rahamäärästä. Rahamäärää voidaan alentaa 10 tai 5 prosenttia rikkomisen vakavuudesta riippuen.
7	Laittomien valinta- ja/tai myöntämisperusteiden asettaminen tarjouspyyntömenettelyssä	Ne tapaukset, jossa tiettyjä toimijoita on estetty tekemästä tarjousta, koska tarjouspyynnössä tai sitä vastaavassa tarjouseritelmässä on laittomia rajoituksia (esimerkiksi velvoite, jonka mukaan tarjouksentekijällä pitää jo olla toimipaikka tai edustaja kyseisessä maassa tai alueella, tai liian erityislaatuisten teknisten normien asettamisen, jos niillä suositetaan yhtä tiettyä toimijaa, että kyseiseltä alueelta on jo kokemusta).	25 prosenttia sopimuksen rahamäärästä. (100 prosentin rahoitusoikaisua voidaan soveltaa vakavimmissa tapauksissa tai kun on tarkoituksella suljettu joitakin tarjouksentekijöitä menettelyn ulkopuolelle).
8	Sopimuksen kohde on kuvattu riittämättömällä tai syrjivällä tavalla	Tarjouseritelmässä tai hankintailmoituksessa on kuvaus, joka on syrjivä tai riittämätön (siihen että tarjouksentekijät voisivat määrittellä sopimuksen kohteen ja hankintaviranomaiset pystyisivät tekemään hankintasopimuksen).	25 prosenttia sopimuksen rahamäärästä. Rahamäärää voidaan alentaa 10 tai 5 prosenttia rikkomisen

			vakavuudesta riippuen.
9	Neuvottelut tarjouskilpailumenettelyn aikana	Sopimus on tehty avoimella tai rajoitetulla menettelyllä, mutta hankintaviranomainen on neuvotellut tarjouksentekijöiden kanssa tarjouskilpailumenettelyn aikana, pois lukien ne tapaukset, joissa neuvottelujen ainoana tavoitteena on ollut selventää tai tarkentaa tehtyjen tarjousten sisältöä tai täsmentää sopimusta tekevien viranomaisten velvoitteita.	25 prosenttia sopimuksen rahamäärästä. Rahamäärää voidaan alentaa 10 tai 5 prosenttia rikkomisen vakavuudesta riippuen.
10	Sopimuksen fyysisen kohteen supistaminen (Huom. N:o 2)	Sopimus on tehty noudattaen julkisia hankintoja koskevia yhteisön direktiivejä, mutta sen jälkeen sopimuksen fyysistä kohdetta on supistettu vähentämättä sopimuksen rahamäärää vastaavassa suhteessa. (Tätä oikaisua sovelletaan myös silloin, kun supistusta vastaava rahamäärä on käytetty muiden töiden toteuttamiseen).	Rahamäärä, joka vastaa fyysisen kohteen supistamista sekä 25 prosenttia lopullisen fyysisen kohteen rahamäärästä.
11	Sopimuksen fyysisen kohteen supistaminen (Huom. N:o 2)	Sopimus on tehty noudattaen julkisia hankintoja koskevia yhteisön direktiivejä, mutta sen jälkeen sopimuksen fyysistä kohdetta on supistettu ja jo toteutetun sopimuksen rahamäärää on vähennetty vastaavassa suhteessa. (Tätä korjausta sovelletaan myös silloin, kun supistusta vastaava rahamäärä on käytetty sääntöjenvastaisten liitännäisten sopimusten toteuttamiseen).	25 prosenttia lopullisen fyysisen kohteen rahamäärästä.

12	Tiettyjen aputoimintojen huono soveltaminen	<p>Sopimus on tehty noudattaen julkisia hankintoja koskevia yhteisön direktiivejä, mutta kaikkia sellaisia tekijöitä, jotka eivät ole keskeisiä, ei ole noudatettu. Näitä tekijöitä ovat esimerkiksi sopimuksen hankintailmoituksen julkaiseminen.</p> <p>Huomautus: jos tämäntyyppinen väärinkäytös on luonteeltaan vain muodollinen eikä sillä voi olla taloudellisia vaikutuksia, oikaisua ei sovelleta.</p>	2, 5 tai 10 prosenttia sopimuksen rahamäärästä väärinkäytöksen vakavuudesta ja/tai sen toistuvuudesta riippuen.
----	--	---	--

2. SOPIMUKSET, JOITA EI OLE TEHTY JULKISIA HANKINTOJA KOSKEVIEN YHTEISÖN DIREKTIIVIEN MUKAISESTI TAI JOTKA ON TEHTY VAIN OSITTAIN JULKISIA HANKINTOJA KOSKEVIEN YHTEISÖN DIREKTIIVIEN MUKAISESTI (JULKISET HANKINNAT, JOIDEN RAHAMÄÄRÄ ALITTAÄ YHTEISÖN DIREKTIIVIEN KYNNYSARVOT, JA DIREKTIIVIN 92/50/ETY I B LIITTEESSÄ, DIREKTIIVIN 93/38/ETY XVI B LIITTEESSÄ, DIREKTIIVIN 2004/18/EY II B LIITTEESSÄ JA DIREKTIIVIN 2004/17/EY XVII B LIITTEESSÄ TARKOITETUT JULKISIA PALVELUHANKINTOJA KOSKEVAT SOPIMUKSET

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on vahvistanut oikeuskäytännössään, että EY:n perustamissopimuksen sääntöjä ja periaatteita sovelletaan myös julkisiin hankintoihin, jotka jäävät julkisia hankintoja koskevien direktiivien soveltamisalan ulkopuolelle.

Jäsenvaltioiden hankintayksiköiden on noudatettava EY:n perustamissopimuksen sääntöjä ja periaatteita, kun ne tekevät julkisia hankintasopimuksia, jotka kuuluvat perustamissopimuksen soveltamisalaan. Näitä periaatteita ovat muun muassa tavaroiden vapaa liikkuvuus (EY:n perustamissopimuksen 28 artikla), sijoittautumisoikeus (EY:n perustamissopimuksen 43 artikla), palvelujen tarjoamisen vapaus (EY:n perustamissopimuksen 49 artikla), syrjimättömyys ja yhtäläinen kohtelu, avoimuus, suhteellisuus ja vastavuoroinen tunnustaminen. *(Komission selittävä tiedonanto N:o 2006/C 179/02 yhteisön lainsäädännöstä siltä osin kuin se koskee sopimuksia, jotka eivät kuulu tai kuuluvat vain osittain julkisia hankintoja koskevien direktiivien soveltamisalaan)*

Yhtäläisen kohtelun ja kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltämisen periaatteet edellyttävät avoimuusvelvollisuutta, jonka sisältönä Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan on ”taata kaikkien potentiaalisten tarjoajien eduksi se, että hankinnasta ilmoitetaan asianmukaisessa laajuudessa, minkä ansiosta palveluhankinnat avautuvat kilpailulle ja hankintasopimuksia koskevien tekomenettelyiden puolueettomuutta voidaan valvoa”. *(Komission selittävä tiedonanto N:o 2006/C 179/02 yhteisön lainsäädännöstä siltä osin kuin se koskee sopimuksia, jotka eivät kuulu tai kuuluvat vain osittain julkisia hankintoja koskevien direktiivien soveltamisalaan)*

Näiden sääntöjen ja periaatteiden noudattamatta jättäminen merkitsee riskejä yhteisön rahastoille. Rahoitusoikaisuja on siis sovellettava väärinkäyttöksiin, jotka on havaittu sopimuksissa, jotka eivät kuulu tai kuuluvat vain osittain yhteisön direktiivien soveltamisalaan. Väärinkäytöksen tyyppin perusteella sovellettavat asteikot ovat seuraavat:

N:o	Väärinkäytös		Suositeltu oikaisu
21	Asianmukaisessa laajuudessa ilmoittamisen ja avoimuuden noudattamatta jättäminen (Huom. N:o 3)	Sopimus on tehty kilpailuttamatta asianmukaisesti, jolloin avoimuusperiaatetta ei ole noudatettu.	25 prosenttia sopimuksen rahamäärästä.
22	Sopimusten tekeminen kilpailuttamatta niitä asianmukaisesti varsinkin ilman, että olisi olemassa ennalta arvaamattomista syistä johtuva äärimmäinen kiire, taikka (rakennusurakoiden tai lisäpalvelujen osalta) ilman, että olisi olemassa ennalta arvaamattomia syitä . (Huom. N:o 2)	Pääsopimus on tehty asianmukaisen kilpailuttamisen kautta, minkä jälkeen on tehty yksi tai useampia liitännäisiä sopimuksia (kirjallisessa tai muussa muodossa) kilpailuttamatta niitä asianmukaisesti varsinkin ilman, että olisi olemassa ennalta arvaamattomista syistä johtuva äärimmäinen kiire, taikka (rakennusurakoiden tai lisäpalvelujen osalta) ilman, että olisi olemassa siihen oikeuttavia ennalta arvaamattomia syitä.	25 prosenttia kilpailuttamatta tehdyn (tehtyjen) sopimuksen (sopimusten) arvosta.
23	Laittomien valinta- tai myöntämisperusteiden soveltaminen	Laittomien perusteiden soveltaminen, joilla tiettyjä tarjouksentekijöitä estetään tekemästä tarjousta tarjouspyyntömenettelyssä käytettyjen laittomien rajoitusten vuoksi. (Näitä ovat esimerkiksi velvoite, jonka mukaan tarjouksentekijällä pitää jo olla toimipaikka tai edustaja kyseisessä maassa tai alueella, tai liian erityislaatuisten teknisten normien asettaminen, jos niillä suositaan yhtä tiettyä toimijaa).	10 prosenttia sopimuksen rahamäärästä. Rahamäärää voidaan alentaa 5 prosenttia rikkomisen vakavuudesta riippuen.
24	Yhdenvertaisen kohtelun	Sopimukset on tehty noudattaen ilmoittamista koskevia sääntöjä, mutta hankintamenettelyssä on rikottu toimijoiden yhdenvertaisen kohtelun	10 prosenttia sopimuksen

	periaatteen rikkominen	periaatetta (esimerkiksi silloin, kun hankintaviranomainen on valinnut mielivaltaisesti ne ehdokkaat, joiden kanssa neuvottelee, tai jos se varaa etuoikeutetun kohtelun yhdelle neuvotteluun kutsutuista ehdokkaista).	rahamäärästä. Rahamäärää voidaan alentaa 5 prosenttia rikkomisen vakavuudesta riippuen.
--	-------------------------------	---	--

Huom. N:o 1 Rahoitusoikaisun määrä lasketaan sen rahamäärän perusteella, joka on ilmoitettu komissiolle sen sopimuksen osalta, jota väärinkäytös koskee. Asianmukaista asteikon prosenttimäärää sovelletaan niiden kustannusten rahamäärään, jotka on ilmoitettu komissiolle kyseistä sopimusta koskevana. Käytännön esimerkki: laittomien myöntämisperusteiden mukaisesti tehdyn urakkasopimuksen komissiolle ilmoitettujen kustannusten määrä on 10 000 000 euroa. Sovellettava oikaisun taso on 25 prosenttia sopimuksesta asteikon N:o 6 mukaan. Määrä, joka vähennetään komissiolle tehtävästä menoilmoituksesta, on 2 500 000 euroa. Näin ollen yhteisön yhteisrahoitusta vähennetään sen toimen rahoitusosuuden mukaan, jonka mukaan kyseistä sopimusta on rahoitettu.

Huom. N:o 2 Kun sovelletaan näitä suuntaviivoja rahoitusoikaisujen määrittämiseksi julkisia hankintoja koskevien säännösten rikkomistapauksissa, voidaan soveltaa tiettyä joustoa sopimuksen tekemisen jälkeen tehtyihin sopimusmuutoksiin seuraavin ehdoin: 1) sopimuskumppanina toimiva viranomainen ei muuta tarjouspyynnön yleisiä taloudellisia ehtoja tai tarjouseritelmää muuttamalla tehdyn sopimuksen olennaista osatekijää ja 2) jos muutokset sisällytettiin tarjouspyyntöön tai tarjouseritelmaan, niillä ei ollut merkittävää vaikutusta vastaanotettuihin tarjouksiin. Sopimuksen tekemisen keskeiset osatekijät koskevat erityisesti sopimuksen arvoa, töiden luonnetta, toteuttamisen määräaika, maksuehtoja ja käytettäviä materiaaleja. Tapauskohtainen analyysi on aina tehtävä.

Huom. N:o 3 ”Asianmukaisessa laajuudessa ilmoittamisen” käsitettä on tulkittava ottaen huomioon komission selittävä tiedonanto N:o 2006/C 179/02 yhteisön lainsäädännöstä siltä osin kuin se koskee sopimuksia, jotka eivät kuulu tai kuuluvat vain osittain julkisia hankintoja koskevien direktiivien soveltamisalaan, ja erityisesti:

a) Yhtäläisen kohtelun ja syrjimättömyyden periaatteet edellyttävät **avoimuusvelvollisuutta**, joka takaa kaikkien potentiaalisten tarjoajien eduksi sen, että **hankinnasta ilmoitetaan riittävän laajasti, mikä mahdollistaa markkinoiden avautumisen kilpailulle**. Avoimuusvelvollisuus tarkoittaa, että **toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneella yrityksellä on ennen sopimuksen tekemistä saatavilla asianmukaiset tiedot sopimuksesta**, jotta se halutessaan **voi ilmaista kiinnostuksensa** kyseisen sopimuksen tekemiseen.

b) Joissakin tapauksissa sopimuksen tekeminen ei herätä kiinnostusta toisissa jäsenvaltioissa sijaitsevissa talouden toimijoissa hyvin vähäisen taloudellisen intressin kaltaisten erityisten seikkojen vuoksi. Tällaisessa tapauksessa vaikutuksia kyseisiin perusvapauksiin olisi pidettävä liian satunnaisina ja välillisinä, jotta voitaisiin perustella yhteisön primaarilainsäädännöstä johdettujen vaatimusten soveltaminen ja näin ollen ei ole syytä käyttää rahoitusoikaisuja. Hankintayksikön vastuulla on päättää, onko suunniteltu sopimus merkittävä muissa jäsenvaltioissa olevien talouden toimijoiden kannalta. Komission näkemyksen mukaan tämän päätöksen perustana on oltava arvio sopimuksen ominaispiirteistä, joita ovat esimerkiksi sopimuksen kohde ja arvioitu arvo, asianomaisen toimialan erityispiirteet (markkinoiden koko ja rakenne, kaupan käytännöt jne.) sekä sopimuksen suorituspaikka.